

پایش و پیامدهای سنجی برنامه‌های آموزشی میان‌مدت‌ها

دکتر رضا حسین پور

(عضو هیئت علمی دانشگاه جامع امام حسین (ع))

مسعود باغبانی

سرشناسه	حسین پور، رضا، ۱۳۴۸ -
عنوان و نام پدیدآور	پایش و پیامدسنجی برنامه‌های آموزشی سازمان‌ها/ رضا حسین پور، مسعود باغبانی
مشخصات نشر	تهران : سخنوران ، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	۳۵۵ ص.
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۲۱۵-۳۴۵-۸
وضعیت فهرست نویسی	فیبا
موضوع	آموزش حین خدمت
موضوع	Employees -- Training of
موضوع	برنامه‌ریزی آموزشی
موضوع	Educational planning
موضوع	برنامه‌ریزی سازمانی
موضوع	Business planning
موضوع	برنامه‌ریزی راهبردی
موضوع	Strategic planning
موضوع	کارکنان -- توانمندسازی
موضوع	Employee empowerment
شناسه افزوده	باغبانی، مسعود، ۱۳۷۱-
رده بندی کنگره	۱۳۹۸ ج۵ ۵۵۴۹/۵/۱۸ HF
رده بندی دیویی	۶۵۸/۳۱۲۴
شماره کتابشناسی ملی	۵۶۵۷۱۶۹

مؤلف: دکتر رضا حسین پور، مسعود باغبانی

ناشر: سخنوران

ویراستاری: معصومه اسفندیاری

سال و نوبت چاپ: ۱۳۹۸- اول

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۱۵-۳۴۵-۸

آدرس: تهران، میدان انقلاب، خیابان کارگر شمالی، بعد از ادوارد براون، شماره ۱۴۰۷، طبقه اول

تلفن: ۰۶۶۴۰۶۲۰۳ - ۰۹۱۹۳۶۱۶۱۳ (svnpub@gmail.com)

۰۹۱۲۰۶۱۷۲۸۳

سایت انتشارات: www.chapketab.com

بها: ۳۰۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

۱۱	پیشگفتار
۱۳	مقدمه‌ی نویسنده
	بخش اول
	مفاهیم و تعاریف
۱۵	
۱۷	مقدمه
۱۹	فصل اول پایش و مفاهیم مرتبط با آن
۲۱	پایش
۲۶	گام‌های پایش
۳۱	فصل دوم اشراف، نظارت، ارزیابی و واپایش
۳۳	اشراف
۳۳	نظارت
۳۴	نظارت و ارزیابی در مدیریت اسلامی
۳۵	نظارت و ارزیابی در قرآن مجید
۴۰	نظارت و ارزیابی در سیره انبیاء الهی
۵۵	نظارت و ارزیابی در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران
۵۶	واپایش و انواع آن
۶۳	فصل سوم شاخص و انواع آن
۶۵	شاخص

۶۵	شاخص سازی
۶۶	تعریف شاخص سازی
۷۲	شاخص های عملکردی تابع و هادی
۷۲	شاخص های عمومی نظام ارزیابی عملکرد واحدهای دولتی
۷۳	پایشگر راهبرد، نقشه راهبرد
۷۷	فصل چهارم پیامدسنجی و مراحل آن
۷۹	پیامدسنجی
۸۱	پیامدسنجی نتایج
۸۳	انواع پیامد و نتایج
۸۳	پیامد آموزشی
۸۴	پیامدهای مثبت و منفی آموزش
۸۴	نتایج آموزشی
۸۵	نتایج یادگیری
۸۵	نتایج اجتماعی و زندگی
۸۵	شروع پیامدسنجی
۸۷	اندازه گیری پیامد
۹۰	محدودیت های اندازه گیری پیامد
۱۰۰	مرحله ۱: تشخیص پیامدها و توسعه مقیاسهای عملکرد
۱۱۵	مرحله ۲: طراحی و اجرای یک نقشه جمع آوری داده
۱۳۷	مرحله ۳: تجزیه و تحلیل داده
۱۴۸	مرحله ۴: ایجاد ارتباط با نتایج
۱۵۲	مرحله ۵: بازتاب، یادگیری و انجام دادن دوباره

بخش دوم

راهبردها، راهکارها و چالشها

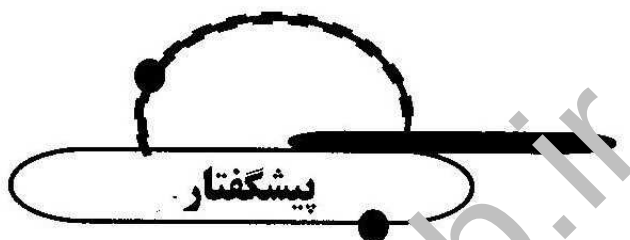
۱۵۵

۱۵۷	مقدمه
۱۵۹	فصل پنجم پایش و پیامدسنجی برنامه های آموزشی

۱۶۱	پایش برنامه‌های آموزشی
۱۶۵	دلایل انجام پایش
۱۶۸	مشکلات پایش و نظارت
۱۶۹	رویکردهای اجرایی پایش
۱۷۰	موضوعات قابل پایش در برنامه‌ریزی درسی
۱۷۱	ساختار اداری سامانه پایش
۱۷۱	سامانه پایش برنامه‌های درسی
۱۷۳	ضرورت اندازه‌گیری سامانه پایش برنامه‌های درسی
۱۷۴	وظایف سامانه پایش برنامه‌های درسی
۱۷۵	فرآیند پایش برنامه‌های درسی
۱۷۶	تعریف پایش برنامه‌های درسی
۱۸۰	پیامدسنجی برنامه‌های آموزشی
۱۸۶	سامانه‌های پیامدسنجی
۱۸۸	چالش‌های پایش و پیامدسنجی
۱۹۱	فصل ششم الگوهای پایش
۱۹۳	کلیات طراحی الگوی پایش
۱۹۷	مدل نقشه موفقیت به عنوان مبنای برای پایش
۱۹۸	پایش مدیریت راهبردی
۲۰۵	پایش نقشه‌های راهبرد
۲۲۰	مدل پایش مبتنی بر نتایج
۲۳۵	فصل هفتم رویکردها، طرح‌ها و مدل‌های ارزشیابی آموزشی
۲۳۷	رویکردهای ارزشیابی آموزشی
۲۴۵	طرح‌های ارزشیابی
۲۴۷	طرح‌های برگشت سرمایه (ROI)
۲۴۹	ابزارها و تکنیک‌های ارزشیابی
۲۵۳	مدل‌های ارزشیابی و سنجش اثربخشی آموزش
۲۹۲	ارزیابی عملکرد سازمانی

۲۹۴	 ضرورت و اهمیت ارزیابی عملکرد
۲۹۸	 تعاریف ارزیابی عملکرد سازمانی
۳۰۳	 دیدگاه‌های سنتی و نوین در ارزیابی عملکرد
۳۰۵	 ویژگی‌های نظام کارآمد ارزیابی عملکرد سازمانی
۳۰۶	 فرآیند ارزیابی عملکرد
۳۰۹	 اهداف ارزیابی عملکرد سازمانی
۳۱۲	 اجزای نظام ارزیابی عملکرد سازمانی
۳۱۵	 مدل‌ها و نحوه‌های سیستم ارزیابی عملکرد
۳۱۵	 ۱- الگوی فرآیند تحلیل سلسله‌مراتبی
۳۱۶	 ۲- نظام مدیریت کیفیت ISO
۳۱۶	 ۳- هرم عملکرد
۳۱۷	 ۴- نظام کارت امتیازی متوازن BSC
۳۱۸	 ۵- فرایند کسب‌وکار
۳۲۰	 ۶- چارچوب مدوری و استیبل
۳۲۱	 ۷- روش تحلیل ذینفعان
۳۲۲	 ۸- نظام مدیریت بر مبنای MBO
۳۲۲	 ۹- نظام مدیریت کیفیت جامع TQM
۳۲۳	 ۱۰- روش مالکوم بالدريج
۳۲۴	 ۱۱- مدل تعالی سازمان
۳۲۷	 فصل هشتم مطالعه موردی: پایش و پیامدسنجی راهبردی یک سازمان دولتی
۳۲۹	 مراحل پایش و پیامدسنجی راهبردی سازمان
۳۲۹	 گام ۱- تبیین و تصویب موضوع پیامدسنجی و تشکیل کارگروه تخصصی
۳۳۰	 گام ۲- تولید پیامد مورد انتظار
۳۳۱	 گام ۳- شاخصسازی پیامدی
۳۳۴	 گام ۴- برنامه‌ریزی جمع‌آوری داده‌ها و اطلاعات محیطی
۳۳۵	 گام ۵- جمع‌آوری داده‌ها و اطلاعات محیطی و اعتبارسنجی آن‌ها
۳۳۶	 گام ۶- تحلیل داده‌ها و اطلاعات محیطی

گام ۷ - نتیجه گیری و ارائه پیشنهادها.....	۳۳۷
گام ۸- تولید گزارش پیامدسنجی و ارائه به مدیران.....	۳۳۷
تولید پیامد.....	۳۳۸
مطالعه موردی: تدوین برنامه پنج ساله سازمان با رویکرد تصویرسازی پیامدگرا.....	۳۳۸
کارکردهای پیامدگرایی در تدوین برنامه پنج ساله سازمان.....	۳۴۱
ویژگی های پیامدهای مورد انتظار.....	۳۴۱
وظایف کارگروه های حرکت درونی و بیرونی.....	۳۴۳
پیوست.....	۳۴۵
منابع و مآخذ.....	۳۴۹

هدف از این نوشتار، بررسی نحوه اثرگذاری و کارآمدی برنامه‌های آموزشی سازمانی و کمک به گسترش یک الگو برای پایش و پیامدسنجی این برنامه‌ها است. به‌ویژه، کمی، باتوجه به رسالت نهادها و سازمان‌های انقلاب اسلامی در تحقق آسمان‌های الهی و گسترش حاکمیت قانون خدا طبق قوانین جمهوری اسلامی ایران و تقویت کامل بنیه دفاعی، اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی به کمک همکاری با سایر نهادها، سازمان‌ها و ارگان‌های زیرمجموعه مردمی، لزوم بهبود مستمر کیفیت دوره‌های آموزشی این سازمان‌ها در کنار ابعاد کمی آن‌ها بیش‌ازپیش احساس می‌شود. گفتنی است بهبود مستمر کیفیت، نیازمند نظام نظارت و ارزیابی کارا و اثربخش است، که در این کتاب سعی شده است به تمامی ابعاد مرتبط با این موضوع پرداخته شود.

مقدمه‌ی نویسندگان

● پایش و پیامدسنجی برنامه، های آموزشی موضوع کتاب حاضر است. پایش به معنای جمع‌آوری، ارزیابی و گزارش‌دهی اطلاعات به دست آمده از نمودارها، بررسی‌های دوره‌ای و مستمر، مشاهده و تحلیل تغییرات به وجود آمده و نیز تعریف پیامدسنجی به عنوان نوعی معاینه مستمر و عینی ارتباط، اثربخشی، کارایی و تاثیر فعالیت‌ها با توجه به اهداف مشخص است. جمع این دو مفهوم و کاربرست آنها در امر آموزش موجب خواهد شد تا یک برنامه آموزشی بتواند ارزشمندی خود را توجیه کند و شواهد قابل اطمینان و معتبری در مورد تاثیر آموزش بر بهبود عملکرد شرکت‌کنندگان عرضه کند. لذا با توجه به اهمیت این مقوله مولف، در کتاب حاضر به بررسی این موضوع پرداخته است.

● طرح مساله و موضوع کتاب حاضر از آن نظر ضرورت دارد که هرچه بهتر و بیشتر بدانیم که معیارهای عینی، علمی و با ثبات افراد را از قضاوتهای ذهنی در امر آموزش و به طور خاص در ارزیابی‌ها که به عنوان مهم ترین بخش از فرایند آموزشی است، دور نموده و آنها را در جهت دار کردن برنامه های آموزشی با توجه به مشخص شدن نقاط قوت وضعف آنها در ارزشیابی‌ها، یاری می‌رساند، و بدین وسیله تطبیق هر چه

بیشتر نیازهای دانشی، مهارتی و رفتاری فراگیر، با دوره‌های آموزشی حاصل خواهد شد. دلیل دیگر می‌تواند به حداقل رسانیدن هزینه‌های آموزشی باشد. با این کار حلقه آموزشی تکمیل شده و درحقیقت ارزیابی دوره‌های آموزشی آینه‌ای فراهم می‌آورد تا افراد تصویری روشن‌تر از چگونگی کم و کیف فعالیت‌های آموزشی خود به دست آورند.

● در همان راستا مجموعه مباحث این کتاب پیرامون دومفهوم اصلی پیش و پیامدسنجی در حوزه آموزش و برنامه‌های آموزشی تدوین و در توضیح هریک از این مفاهیم به تعاریف، دسته‌بندی‌ها، مراحل، مدل‌ها و تحلیل هریک از آنها پرداخته شده است.

● از نظر کاربرد آکادمیک و آموزشی کتاب حاضر به دلیل جامعیت در پرداختن به مباحث پیرامونی پیش و پیامدسنجی و یا به عبارتی مباحث ارزیابی اثربخشی دوره‌های آموزشی می‌تواند به عنوان یک متن علمی مورد بهره‌برداری دانشجویان در دوره‌های مختلف تحصیلی به ویژه علوم تربیتی و محققان و پژوهشگران علاقمند به مباحث آموزشی قرار گیرد. همچنین می‌تواند ترسای دست اندرکاران امر آموزش، برنامه‌ریزی آموزشی و طراحی دوره‌های مختلف آموزشی، سازمان‌ها مورد استفاده واقع شود. امید می‌رود که این کتاب که مسلماً خالی از عیب و نقص نیست بتواند مورد استفاده علاقه‌مندان قرار گیرد.